

Makfā,
 Zalgawā sawmot:
 par gabu — 2 rub. 20 kap.
 par 1/2 gabu — 1 „ 20 „
 par 1/4 gabu — 60 „
 Par adreses pārņemšanu
 samakfē 10 kap.

Latwēeschu Amises.

Makfā,
 par gabu — 3 rub. — kap.
 par 1/2 gabu — 1 „ 60 „
 par 1/4 gabu — 90 „
 Uz abriemēn 4 rub. 50 kap.
 2 rub. 30 kap., 1 rub. 20 kap.

Isnahk diwreif nedetā.

Redakcija un ekspedizija:
 Zalgawā, Rangihferu eelā N. 14.

83. gada-gahjums.

Sladinajumi makfā:
 par kiltu rāstīu rindīnu 8 kap., preel-āpufē 20 kap.

gahdajot par tihribu. Wispirms jagreesch wehriba uf tahdeem preelshmetem, pee lurrem putelki labi war peektrees, uf tā faukteem putelku kehrajeem: tepikeem, gardeeneem, preelshfareem, istabas leetu pahrwilumeem u. t. t. Schee loti beeschi jaisdaufa un jaisfudā. Grihdas, kurām wadjadsetu buht krahtotām, un istabas leetas allasch janoflauka ar mitru lupatu, jo ar faufu flautot putelkus tikai padfend no weenas meetas uf otru. Putelki neween no redsamām weetām noslaukami, bet jaewehro ari azim nepeeemas weetas — istabas leetu augshas un apafshas. Grihdas allasch noberschamas ar filtu uhdeni un sakajām seepem.

Topat tā zilweki, ari apgaifmoschanas eetaifas muhsu dshiwollōs samaitā gaisū. Deemshchl wiif gaimas awoti, ihnemot elektrisko gaimu, padara istabas gaisū filtratu. Ap-gaimoschanas materialeem fadegot, zelās apmehram tās pašas weelas, tā no furinomeem, pa leelafai dakai ogkshabe un uhdens twaifi. Bet schis weelas naw til bihstamas, tā ogkshids. Tas zelās, apgaifmoschanas materialeem nepilnigi fadegot, tā tas noteel peem. leefmai schaudotees, lampu leefmai pahraf leelai waj pahraf masai esot. Ogkshids šipra gists, kura atronās ari twanā un ir par nahwes zehloni, fagistotees ar twanu.

Tikko seemu istabās aifdeg ugumis, gaisū daufš ahtraf top filtis, nekā deenu. Geejor tahdā istabā, kur gaisū no apgaifmoschanas samaitajeas, mums gruhtaf elpot. Bet gruhti noteikt, no sam schis nepatihlomas eefpads zelās: waj no pahrlieziga filtura un uhdens twaifu daufsuma, waj no degschanas gahšem. Kā leelās, tad starp schim wewelibaif wiswairaf kaitigā apafschalpetrafshabe.

Un beidsot gaisū samaitā, to it ihpafchi uhdens twaiteem un nelabu smaku pahrpildot, ja dshiwojamās telpās maigā un wahra un isschauj flapjas drehbes un apawus. Ari tabafa dulmi usstatami par gaisū samaitataju.

Samaitata gaisū kaitigums neatkarajās, tā jau minets, nedš no ogkshabes pawairoschandās, nedš no schabhelku pamafinashandās. Un tomehr, ja griham smat, waj istabas gaisū elposchanaif berigs, ispehtam to ogkshabes daufsumu; jo schis israhdijees par labu mehtrauklu tahda grifa ismellefchanaif, to zilweki ar fawu flahibuhetni samaitajufchi. Samehtrā ar ogkshabi wairojās ari tās nepatihlomas weelas, kuras kaitigas wewelibaif. Israhdijees, ka katrs gaisū behwejam par filtu un pahrahwigai dshiwai par nederigu, kura no zilwekem fakrahjees wairaf nekā trihs reif til daufš ogkshabes tā lauta gaisū, un ka labā istabas gaisū, kas nebojā wewelibu, nedrihst wairaf buht nekā diwreif til daufš ogkshabes.
 (Turpmat beigas.)

No kara-lauka.

Port-Arturas aplshgerefchana

pehbejās deendās uf kara-lauka wiswairaf kaita usmanibu. Bet tā ka kaitifme ar scho zeetofni pahtraukta, tad kreemu waldbibas ofizialu siinu loti mas par pehbejeem notikumeem pee schi zeetofschana. „Kreemu telegramu agentura“ sneedš fawas finas pehš Reutersa un ziteem awoteem, un tās beeschi neween nepilnigas, bet ari nepareifas. Pafneegfim scho no tijamatām finām lodolu.

Kā no pehbejās „Kr. tel. agent.“ telegramas redsams, uf Kwantungas pusfaldas kuru kairu brihdi war fagaidit ischkiroschus notikumus. Tā Reutersa siinu, ka otra Japamu armija generala Oku wadiba no fawas isfelchandās weetas Bitsiwas lefnam un loti usmanigi marschejot uf Port-Adama pusi. Schij generala Oku armijai, skaitā 70,000 wiifru, atbalstotees Bitsiwa, kur ta pār juhru dabun wiifu wadjadfigo promijantu, schimbrihscham jaisbara fahnista marschschana un pee tam schaurumā pee Kintschoas to fagaida kreemu kara-spehls. No Bitsiwas lihš Port-Adamam apmehram 40 wertes, un pee tam labu zeku tiffab tā nemas naw. Warbuht Japamu armijai marschschanu wadjadšes isdarit pa weenu weenigu zeku, kas eet no Bitsiwas pār Tjangfanganu uf Port-Adamu.

Schal zelā nu — rakfija „Rihsch. Westn.“ — kas jau tā loti kalnains un kur buhs japahreet wismas trihs augstafi kalnu tshufuri, Japamu armijai peenahlfes pahrzeltēes ari pār Dafschades upi, diwām winas peetekām un mehl dafschām mafakām upem. Upes, un wehl pee tam deefgan platas, nekad naw weegla leeta pahreet, un pretineekam klast esot, armijai wehl gruhtafa pahreeschana. Sahniška marschschana ne tikai wewelām armijām, bet ari mafakeem pulzineem ir loti wahriga tur, kur pretineeks tuwumā. Kā kara wehsture peerahda, tā marschschajot no wewelas armijas war paliktees tikai wahjas paleekas. Gewehrojot to, ka otra Japamu armija fashahw no jaunakeem saldoteem, ka ta nabadsiga ar jahneekem, kas til nepeezeefchani wadjadfigi pee isluhschanas, lai waretu sekmiti uf preelshu

„Wehrotaja“

7. burtnija isnahkufi.

Par dshiwoktu wehdinaschannu.

No Dr. P. Straufela.

Woj dshiwoschanaif nolemtās telpas weweligas, atkarajās pa leelum leelai dakai no istabas gaisū: ja gaisū labs, tad dshiwollōs weweligs, ja gaisū filtis, tad dshiwollōs, lai tas ari buhtu deefin zil krahschus, usstatams par wewelibaif kaitigu.

Grihwais ahra gaisū wisās pafaulas malās gandrihs pafahwigi weenada fashahwa; flehgatās un apdshiwotās telpās turpreim gaisū pamafam pahrwehrschās un top wewelibaif kaitigs, pa, pat nahwigs, tā to peerahda fefofschee atgadijumi. 1756. g. Indeeschi eeflodfija 146 faguhshtitus Anglus kahdā preelshu spihlerē kallutā. Jau pehš 6 stundām 96 bij noslahpufchi un nahskamā beendā wehl tikai 23 pusdshiwu. Pehš laujas pee Austerlizas Franzuschi eeflodfija 300 faguhshtitus Austerfchus flehgatā telpā, kur pa nakti 260 bij noslahpufchi. 1843. g. uf aifzelo-taju fuga „Londonderry“ wehtras dehl aifstaijija wisus luhfus zeeti, un no 150 pafaschereem nebaufš stundās noslahpa 70.

Tee nu gan tahdi ahrafahrtigi atgadijumi, tahdi ifbeenischklā dshiwē naw fashopami; tatschu no teem noslahstams, kahdā mehrā flehgatās telpās no zilwekem gaisū war samaitatees un tap wewelibaif kaitigs. Wispahf finams, ka zilweki, kas pa wairaleem kopā pahrahwigi ufturās istabā — it ihpafchi filti wehdinatā — top bahli, neifsturigi un firgšt ar dafschadām kaitēm.

Kas nu ir gaisū samaitoschanas zehloni?

Ja ismeklē no mums iselpoto gaisū, tad israhdās, ka tas fatur daufš wairaf ogkshabes un mafal schabhela nekā ceelpotais gaisū, un ka tas bef tam pilnum pilns uhdens twaifu. No tam jau noslahstams, ka istabas gaisūm no zilweku elposchanas peemafās leelās daufsums ogkshabes un uhdens twaifu.

Schis abas weelas noschētrās no muhsu meefas dafschadā daufsumā. Tas atkarajās no meefas ispatnibām, deenas zehleeneem, uftura daufsuma un ihpafchibām, meera un darba, gaisū temperaturas un mitruma. Zaurmehtrā war rehkinat, ka pecaudšis zilwels stundas laitā zaur plauschām atschētr 22 litrus

ogkshabes un 20 gramus uhdens un zaur ahdu diwreif til daufš uhdens.

Noslahstams, ka flehgatās telpās gaisū fashahwam wajaga mainitees. Un tas ari pateesi noteel: istabā, kur daufš zilweku ufturās, ogkshabe un uhdens twaifi wairojās. Tadehl nu buhtu jadomā, ka wisū kaunums zelās no schim weelām. Jo finam, ka ogkshabe muhsu meefai gists un uhdens twaifi, ja to gaisū loti daufš, kamē meefas twaifu noschētrschanas zaur ahdu. Tatschu ogkshabe un uhdens twaifi naw mainigi. Pehstot israhdijees, ka istabas gaisū jau fen tapis filtis, zilwekem nederigs, cekams schabhelkis tiktahl mafinajeas, ka manitu wina truhfumu, waj ogkshabe tiktahl wairojufēs, ka ta kaitetu wewelibaif, waj beidsot uhdens twaifu tiffdaufš fakrahjees, ka waretu zeltees kahds kaunums.

Bet lihds ar ogkshabi un uhdens twaiteem eerodās istabās, kur tahdu laitu zilweki ufturās, smatotas weelas, no kuru fawadās, reebigās smatas war pahst, ka gaisū „samaitats“; it ihpafchi no lauka eenahlot to mana.

Naw to schaubitees, ka schis smatotās weelas zelās no elposchanas un ahdas istwajojumeem. Bet wehl naw isdewees ispehtit, kas tās par weelām. No peedshiwajumeem tilai tiffdaufš finam, ka mums tahds gaisū kaitigs, ka no ta war zeltees galwas fahpes, filta duhscha, gihbonis. Sinam ari, ka schis weelas rodās jo wairaf, jo netihrafi pafchi zilweki un wimu drehbes un jo wairaf tee fwihsst.

Tahlat istabas gaisū samaitā putelki, kuru apdshiwotās telpās deefgan daufš. Putelkus pa dakai eenes no lauka ar awaweem un drehbēm — it ihpafchi seeweetes ar faweem garojeem fwahrteem — pa dakai tee ronās turpat istabā no darba u. t. t. Pafchi par fewi putelki nebuhtu til wisai kaitigi, bet wini bihstami tadehl, ka pee teem peelihp un lihds ar teem isplatās flimibu dihgli (st. „Gaisū netihrumus“ „Latw. Aw.“ 1903. g. 28. un 29. num.). Zil daufš putelku un flimibu dihgli gaisū atronās, atkarajās pa dakai no tam, waj gaisū stabā stahw meera, waj kufstās. Meera putelki nokriht uf grihbu, gaisū fakuftinot (staugojot un durwis wahristot), tee pazelās gaisū. Stipri apdshiwotās istabās breesmas no putelkeem leelakas. Kur daufš zilweku nahf un fect, tur fanes wairaf putelku eefschā, pahrahwigi fahustina gaisū un gruhti ufturet tihribu.

No putelku breesmām wislabaf war isfargatees, ruhpiigi

